

På Myndigheten hör ingen dig skrika
eller
Att skapa en förbannad kvinna,
Enok

Den finlandssvenske poeten Claes Andersson skrev: "Det är lätt att göra en människa galen. Ta ifrån henne allt. Titta så galet hon bär sig åt."

Jag kan intyga att det stämmer. Man blir helt "knäpp" och gör och säger helt galna saker man aldrig skulle annars, för att stressen, påfrestningen skapar malande grubblerier som får hjärnan att "brinna".



Mina gamla fastrar på landsbygden i Finland tycker inte en kvinna ska förhäva sig genom att försöka ta sig upp och bli någonting. Åtminstone inte om det inte är inom vård och omsorg, de enda områden som passar en kvinna. Studera på universitet, sånt tjafs. Är jag fisförnäm? "Och så har du barnet på dagis hela dagarna för det tjafsets skull. Stackars barn, ett barn behöver sin mor hela tiden, en riktig kvinna och mor är hemma och sköter familjen och

hushållet och hjälper sin arbetande man, så han kan göra affärer på kontoret om dagarna och sätta ut lofallor i skogen på fritiden. Som din kusin, varför kan du inte vara mer som din duktiga kusin som gav upp sitt eget jobb för att ta hand om man och barn och sköta hemmet. Hon är mild, foglig och självutplånande, har inga egna åsikter - som en riktig kvinna ska vara...!"

Kanske har de på sätt och vis rätt, för ingen i vår familj har någonsin gjort någon lysande akademisk karriär precis. "Vi är födda på livets skuggsida" brukade pappa säga med sin stillsamma svarta galghumor. Sjön Finnträsk i byn drar oss ner i generationer, även om vi försöker fly till stan och t o m tar "Hallonbåten" ända till Sverige. Inte en chans att börja tro man är något.



Och funkar inte skuggsidan vid Finnträsk så funkar garanterat de akademiska högdjuren. De kan alltid sniffa sig till en obehörig nolla som jag som inte klarar att svänga mig med de rätta fina orden, som "incitament", "implementera", "implicit" och annat som börjar på i. De magiska orden som höjer användaren över den vanliga arbetande pöbeln och funkar som en möjlig inträdesbiljett till den slutna klubben för pappersvändare med en titel.

"Men hon arbetar bra" var deras nedlåtande omdöme om mig på den anrika historiska Myndigheten där jag jobbade många år förut. Förklätt till beröm, men tro mig, det var det inte. Att arbeta och faktiskt åstadkomma något är ju inte fint, det signalerar bara att man är ointellektuell. Dum så man är tvungen att arbeta. Det såg man ju på mig också, att jag var en **tjej**... Jag sminkade mig, slingade håret och klädde mig inte bara i gråbrun kulturkofta. Tänk att jag inte begrep att hålla mig på mattan... Inte ens när de äldre kvinnorna på Myndigheten gjorde sitt bästa för att hjälpa mig ner på mattan - även när jag var höggravid tog de sig tid att omtänksamt hjälpa mig...



Inte lyckades jag lägga mig till med den manliga mörka trygga och förtroendeingivande rösten heller, den som de andra kvinnorna som klarade att ta sig fram i den slutna klubben hade. Och då försökte jag ändå. Jag märkte att man faktiskt lyssnade lite mer på mig om jag talade i mörkt tonläge och inte log för mycket. Men jag glömde mig alltid efter ett tag när mitt naturliga jag krävde sin rätt. Då gick rösten upp igen till en ljus tjejröst ingen hade förtroende för.

Och jag log alldeles för mycket. Eftersom jag var osäker och inte kunde komma på de rätta fina och magiska kodorden tillräckligt snabbt under pågående samtal, så försökte jag kompensera det genom att skämta och var humoristisk. Så kanske jag ändå kan bli lite omtyckt, åtminstone accepterad, hoppades jag.



Men då ansågs jag bara ännu mer tjejjig och i den akademiska hierarkin sniffade de fortfarande fram min skriande genanta examensbrist.



Chefer sa rent ut till mig att de hellre ville ha någon annan än mig på sin enhet (= någon med mörkare röst). Somliga kollegor hälsade på mig endast om ingen annan högre värderad var närvarande. På möten ratades mina förslag och det hände att samma förslag en kvart senare glatt antogs när det lades fram av en annan person.

Så jag slutade le och skämta. Jag slutade prata överhuvudtaget, stängde in mig i mitt arbetsrum och blev helt stukad och kutig med blicken nedslagen i golvet.



Jag blev mer och mer stressad och deprimerad, vilket gjorde att hjärnan fick kortslutning, vilket i sin tur gjorde det ännu svårare att hitta de fina i-orden, vilket ledde till att jag fick ännu sämre självförtroende och självkänsla.

"Men jag arbetade bra"... Eftersom jag alltså var så obildad att jag brydde mig om att få resultat (överskattat!) och att ge service (onödigt!) till den allmänhet som kontaktade Myndigheten. Det är lågstatus, så till den grad att på Myndigheten var det helt ok för somliga att komma kl 14 och gå igen efter en kvart. Allt medan ärendena samlades på hög på skrivbordet. Denna myndighetskultur beskrev f ö redan Strindberg i Röda rummet.



Den som hade rätt examen och titel och/eller en chefs beskydd behövde inte åstadkomma någonting alls på många år, annat än att hänga i kollegors dörröppningar och snacka.

Påminner om hur man för några hundra år sedan skulle vara blek och överviktig för att visa att man inte behövde arbeta.

Sedan blev allt ännu värre. Enheten fick en ny chef. En med en flickvän på avdelningen som han bedrev svågerpolitik för och mobbade ut mig för.

De **verkligen** kom och gick som de behagade.

Eftersom hon ständigt var förhindrad att arbeta (men alltid kunde komma på fester och konferensresor) skulle jag vikariera, eller något, för henne. Jag fick aldrig svar på om jag vikarierade eller vad det skulle föreställa. Det enda som var tydligt var att jag inte fick göra jobbet bättre än henne. Men det var ju svårt att inte göra det bättre, när hon bara fikar. Åratal av gammalt arbete låg i drivor, berg.



Enhetschefen fortsatte planera åt henne trots att de var ett par och hon på papper flyttats till en annan chef. Tillsammans bemötte de en utredning jag gjort med gemensam demonstrativ tystnad och "stängd dörr". Jag skulle veta att jag inte hade något att komma med, kunde aldrig åstadkomma något av betydelse. Inget jag gjort skulle de, Paret, använda och därmed erkänna.

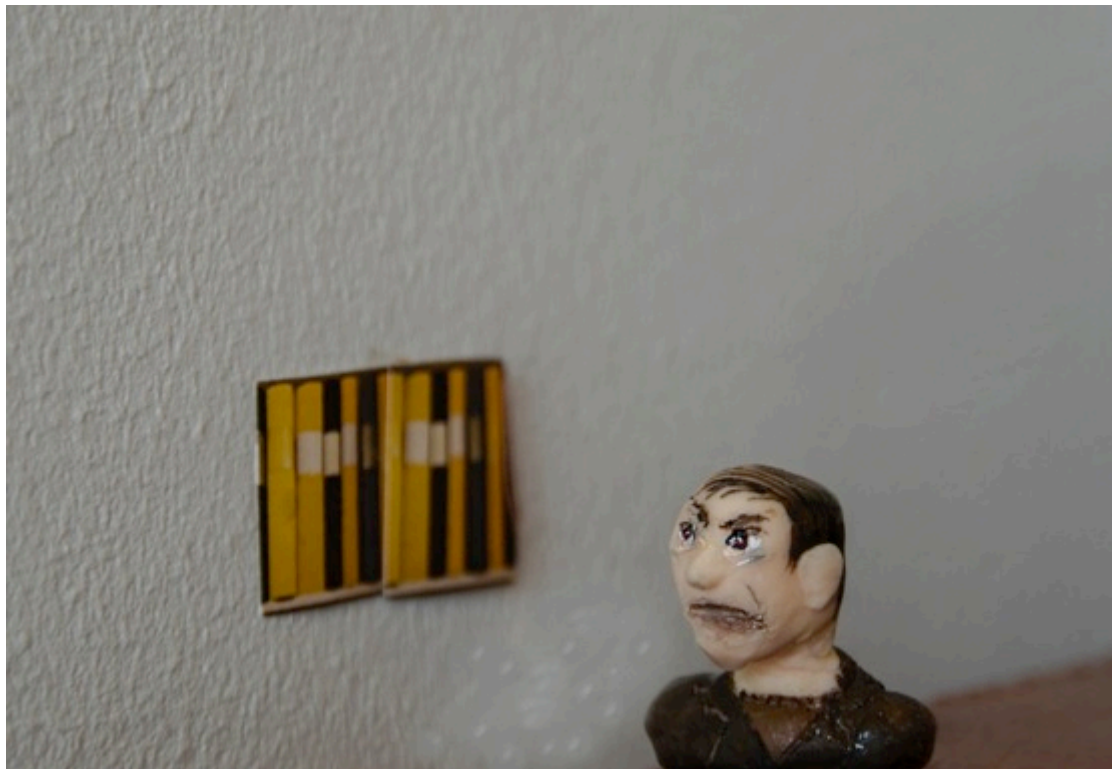
Han kom för sent till vårt avtalade utvecklingssamtal för att han varit på stan och shoppat med flickvännen (sant, han sa det själv!). Han uteslöt mig från mailutskick om mitt arbetsområde, förbigick mig och frös ut mig från

arbetsmoment, undvek mig så jag aldrig kunde få rådgivning eller påskrifter och därmed blev bromsad i arbetet, läste inte mina mail, sa nedlåtande kommentarer om mina kunskaper inför resten av enheten m m, m m. Och han svarade med absolut tystnad och osynliggörande när jag blev gravid och sedan igen när jag fött mitt barn - samtidigt som han firade en annan kollega som fått barn förut. Det var oerhört sårande. Det sa glasklart att han ville visa mig att jag var betydelselös och icke önskvärd.

Jag började få andningssvårigheter och yrsel, kliande utslag på kroppen och tappa hår, kunde inte sova om nätterna. Bet ihop käkarna så jag fick huvudvärk. Drog ihop axlarna och fick spänningsvärk och knutor i musklerna. Jag blev "skotträdd" så att bara telefonen ringde eller någon kom och sa hej studsade jag högt med nerverna utanpå skinnet. Magen kändes som en centrifug. Det är vad sådan kultur och psykosocial arbetsmiljö gör med en.



Till slut vände jag mig i desperation till den högre avdelningschefen. Hans lösning var att flytta bort **mig** till en annan avdelning, åtgärda **mig**. Jag "kunde ju inte vara kvar när jag inte hade förtroende för min enhetschef", hette det. Att det var **han** som mobbade och bedrev nepotism var tydligen inget problem. "Det här behöver ingen få veta" sa avdelningschefen. När han sedan fick reda på att jag ändå kontaktat den lokala fackklubben blev han **rasande**. Så rasande att han vrålskällde ut mig och förärade mig en dusch saliv.



Han vill lägga locket på och bara gömma undan hela saken. De här missförhållandena föll ju tillbaka på honom och jag skulle under inga omständigheter få avslöja några brister på hans avdelning. Han vrålade och gormade och hotade, det måste hörts i halva huset. När han gått grät jag.

Efter den utskällningen gav snart det flata fega facket upp. De sa åt mig att bara strunta i alltihop. "Glöm det".

"Men det begås ju tjänstefel och jag blir ju mobbad och utsatt för svågerpolitik! Och det är ju satt i system!" protesterade jag.

"Ja, vi vet, men strunta i det. Det blir så jobbigt för oss annars", menade de uppenbarligen. Såna här obehagliga svåra frågor vill de inte behöva ta i. Det här var ju mycket läskigare än att få fram en ergonomisk skrivbordsstol eller att löneförhandla.

När de lokala ombuden på arbetsplatsen inte törs, borde inte facket skicka en utomstående då? Ska man förutom mobbningen och svågerpolitiken acceptera en sådan skräckkultur att de fackliga ombuden och skyddsombudet inte vågar utöva sitt uppdrag?

Naturligtvis vågade inga arbetskamrater öppet stötta mig heller.

Det hela ledde till att jag blev både omplacerad och sjukskriven, först på heltid och senare på deltid.

Med sjukskrivningen följde en massa möten personalchefen och med företagsläkaren. Ibland även lokala facket och min nya enhetschef.

Möten där jag som redan var mer eller mindre nedbruten blev ifrågasatt, misstrodd och tvingades försvara mig.



Orsakerna till min sjukskrivning trivialiserades och man låtsades att man visst gjort vad man borde för att hjälpa mig.

Personalchefen var inte intresserad av att höra min sida av saken. Däremot av att höra enhetschefen som mobbade mig. Hon sa rent ut att hon hört hans berättelse men aldrig skulle höra min. Hon sa rent ut att det är så det **är**, folk **är** olika värda på Myndigheten.

Vilket faktiskt innebär att mobbning, svågerpolitik och orättvisa var satt i ett system godkänt och underhållet på chefsnivå.

Läkaren var inte heller intresserad av att göra det bästa för mig, patienten, utan för arbetsgivaren, Myndigheten. Han bara ifrågasatte och förminskade vad jag gick igenom.

Både företagsläkaren och vårdcentralens läkare (nya nästan varje gång) skrev bara ut piller åt mig och sa åt mig att ringa och boka tid hos deras kurator. Men när jag gått igenom samma kur fyra-fem gånger och fortfarande kommer tillbaka, fortfarande inte är frisk - borde man inte pröva något nytt då...?



När jag skulle komma tillbaka till den nya avdelningen på deltid, efter heltidssjukskrivningen, hälsade mig min nya avdelningschef välkommen tillbaka med att skälla ut mig efter noter, hon också. En chock jag inte finner ord för. Jag kände mig förintad.



När jag kom hem grät, grät och grät jag, hela eftermiddagen och hela kvällen. En sån som jag har inget människovärde på Myndigheten.
"Det är lätt att göra en människa galen. Ta ifrån henne allt..."

Myndigheten hade också avtal med en karriär- och livscoachkonsultfirma och personalchefen ville verkligen jättegärna att jag skulle gå dit... Ganska snart förstod jag varför - det hela gick ut på att coachen skulle övertala besvärliga element som mig att frivilligt söka sig någon annanstans. Hon proppade mig full med totalt orealistiska rosa fluff-fluff-fantasier om hur jag skulle kunna förverkliga mig själv och mina drömmar bara jag slutade på Myndigheten.



Så efter X antal fluffiga fikastunder hos coachen var det dags för ett avslutande möte då även personalchefen skulle närvara. Det var ett alldeles fantastiskt mysigt möte, för personalchefen och coachen som satt och fnissade och myste åt den jättetrevliga kvällen de två haft på en restaurang nyligen.



För mig var inte mötet riktigt lika mysigt. Jag fick som vanligt varken förklara mig eller försvara mig.

"Du är besvärlig!" sa personalchefen brutalt och blängde hatiskt på mig.

"Nej men...! Det är ju inte **jag** som...!" försökte jag försvara mig.

"Tyst! Avbryt inte!" avbröt coachen, personalchefens kompis, som en robot.

"The computer says no", ungefär, som i TV-serien Little Britain.



Efter mötet kom personalchefen med "an offer I couldn't refuse" och jag pepprades med påtryckningar att ta avgångsvederlag och säga upp mig, liksom även de få andra som någonsin vågat protestera mot någonting alls på Myndigheten.



Efter ett tag gav jag med mig. Den psykosociala miljön var och skulle förbli iskall och outhärdlig. Jag skulle aldrig få något erkännande eller upprättelse och de skulle aldrig sluta pressa mig att säga upp mig. Så jag skrev på och slutade sedan i princip på stående fot. Personalchefen strålade och sa till min avdelningschef att jag "**valt**" att säga upp mig. Hon kunde inte tydligare betonat "**valt**".

"Vi måste få bjuda ut dig på avskedsmiddag!" kvittrade avdelningschefen, hon som hade skällt ut mig när jag skulle komma tillbaka från sjukskrivningen efter att den första avdelningschefen skällt ut mig.

"Nej tack, jag tror inte det" svarade jag.

Mobbning får långtgående konsekvenser, för många år framöver.

Nu har det gått flera år och fortfarande är jag inte helt återställd, lider fortfarande av stress, ångest, depression, eksem, spänningssmärter och koncentrationssvårigheter, centrifugen snurrar för fullt. Kan inte längre köra bil. Mitt knäckta självförtroende och mer eller mindre utbrända utmattade hjärna är förstås också ett minus på anställningsintervjuer.

Och jag skulle inte klara av att läsa upp till en högre examen eller orka ett heltidsjobb.

Vilket försvårar för mig att hitta en ny riktig anställning. Det finns nämligen bara heltid. Eller extrajobb på timme "vid behov". Även när det egentligen är ett konstant behov och borde vara en riktig fast anställning...

Dessutom har jag hunnit bli medelålders och passé på arbetsmarknaden.

När är förresten en kvinna lagom förresten? I en minut? På Myndigheten var jag för ung, nu är jag för gammal.





Väldigt vad många har åsikter om en - släktingar tycker jag pluggat för mycket, Myndigheten att jag pluggat för lite, ibland är jag för tjejig, ibland för tantig. Men aldrig lagom, aldrig rätt. Och jag tror verkligen inte att det är så här för killar och män.

Det talas mycket om ungdomsarbetslöshet, men för mig verkar arbetsmarknaden vara gjord enbart för ungdomar. Det är heltid eller extra på helger, kvällar och nätter och man ska vara beredd att bli inringd med kort varsel. Tror ni det funkar bäst för en ungdom utan barn eller för en medelålders småbarnsmamma...? Så ursäkta mig om jag känner att det totala fokuset på "ungdomsarbetslöshet" är enögt politiskt korrekt. Annonserna i Platsbanken svämmar ju över av formuleringar som "ungt gäng", "ung och hungrig", "vi tror att du är 18-25 år" o s v. Rekryterare har också berättat i media att det är just ungdomarna som arbetsgivarna vill ha.

Det finns dessutom många olika rekryteringsföretag särskilt för unga studenter och de har omkring 1000-1500 annonser **var** varje dag. Det enda företaget för 40-plussare har bara omkring 10-15 annonser totalt. Häromdagen hade ett av de större studentföretagen hela 39 annonser i rad på Platsbanken, utöver alla andra studentannonser där.

En viss obalans...?



Så här är jag nu, dumpad i fritt fall från fast anställning som tjänsteman till sporadiska underbetalda timjobb då och då när jag har tur. Har ingen säkerhet eller trygghet alls. Tur jag inte är ensamstående.

Och allt för att Myndigheten tycker mobbning är något bra.

/Enok